

fyldestgjøres ved den forældede Anordning, og det forekommer mig derfor urigtigt af den ærede Rigsdagsmand, at han har bebrejdet Militairbestyrelsen Vilkaarlighed, fordi den har stillet Fordringer, som maasse ikke strengt taget kunne hjemles ved Indquarteringsanordningen, Fordringer, hvis moralske Berettigelse imidlertid ikke kan afvises, men maa anerkjendes, fordi de ere begrundede i Forholdenes Natur. Det kan neppe forundre Noget, at Krigsministeriet eller Krigsbestyrelsen, for at bruge det Udtryk, som jeg troer den ærede Rigsdagsmand brugte, for at fremme Gjenmørelsen af disse Fordringer anvender de Midler, der staae til dens Raadighed, for at afvinge en for de Militaires Interesse gunstig Afgjørelse. Anvendelsen af en saadan Tvang kan jeg kun ansee berettiget som Nødværge, og det vilde vistnok være i Alles Interesse, at en, den hele Sag omfattende, Lov emanerede; men netop her frembyder Banfelighederne sig. Armeen er, hvad den bør være, en Heelstatsinstitution, medens den største Deel af Lovgivningen, denne vedrørende, til megen Skade for os, er et særligt Anliggende, der er underlagt de særskilte Landsdele. Det er neppe muligt, at en Indquarteringslov i en og samme Skikkelse skulde blive vedtagen af de 4 Repræsentationer, og skeer dette ikke, saa at vi altsaa erholde en Indquarteringsanordning for Kongeriget, en for Slesvig, en for Holsten og en for Lauenborg, da ville mange Ulemper deraf blive Følgen. Det er sandsynligviis en lignende Betragtning som den, jeg her har udtalt, der hidtil har afholdt Krigsbestyrelsen fra at tage Initiativet med Hensyn til Gjenmørelsen af den nye Ordning af Indquarteringsforholdene, hvortil vi have saa overordentlig megen Trang. Imidlertid er det jo ikke absolut givet, at vi ikke skulde kunne naae Maalet ved at gjøre Begyndelsen, s. Ex. med at gribe Sagen an for Kongerigets Vedkommende, og jeg for mit Vedkommende skal gjerne slutte mig til, hvad den ærede Rigsdagsmand har udtalt, nemlig, at det Finantsudvalg, der formeentlig bliver nedsat, vil tage Hensyn til denne Sag, saaledes, at vi muligens kunne faae et Lovforslag i den paagjældende Retning forelagt her.

Gad: Da jeg ligesaa lidt som de tvende foregaaende Talere har ifinde at kaste nye Spørgsmaal ind i Discussionen, skal jeg fatte mig temmelig kort, især da en stor Deel af, hvad jeg iøvrigt kunde have at sige, bedre vil kunne fremkomme under en senere Forhandling. Der er igaar talt om Jernbanetaxter; jeg skal i saa Henseende ganske slutte mig til, hvad der blev udtalt af den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgtreds (Tscherning). Der kan fornuftigviis ikke være Tale om rimelig Betaling paa anden Maade, end at de Reisende betale for, hvad der ydes dem. Der bliver kun og kan kun være at tage Hensyn til de Taxter, som formindste Udgifterne for Staten paa den bedste Maade; om dette nu skeer ved forhøiede Taxter eller derved, at Fregventsen forøges ved billige Taxter, er et Spørgsmaal, jeg ikke her skal indlade mig paa. — Der er flere Gange talt om det lærde Skolevæsen; jeg skal i saa Henseende ganske slutte mig til de Herrer, som mene, at Udgifterne til det lærde Skolevæsen staae i altsaa stort et Misforhold til, hvad der behøves, og hvad der staaer i Samklang med, hvad Staten i andre Retninger yder. Naar derfor den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgtreds (Tscherning) udtalte, at Staten ikke skal give sig af med Klædefabrikation eller Studenterfabrikation, saa skal jeg, hvad den førstnævnte og alle lignende Fabrikationer angaaer, ganske slutte mig til hans Mening, og kun med Hensyn til Studenterfabrikationen tilføie den Bemærkning, at Staten kun bør befatte sig dermed, forsaavidt det er nødvendigt for at tilveiebringe et tilstrækkeligt Antal dueelige og kyndige Embedsmænd og den Videnskabelighed, som maa ansees for indirecte at komme det Hele tilgode; hvad der strækker sig derudover, er unødvendigt og urigtigt; det er tillige uretsfærdigt baade mod dem, der skulde betale for en Udvikling, der ikke kommer dem tilgode, og mod de Mange, som modtage denne Udvikling, og som i større Mængde end nødvendigt drives ind paa denne Bane; de komme selv senere dyrt til at betale det. — Naar der ligeledes igaar blev talt Endeel om de forskjellige Lønninger, saa skal jeg nu ikke indlade mig videre derpaa, da dette jo